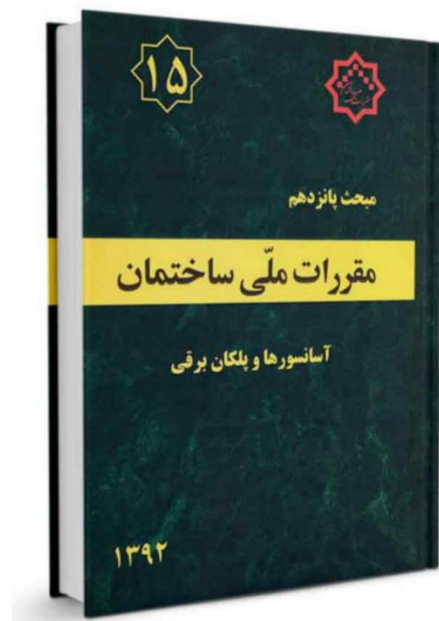

معرفی مبحث پانزدهم مقررات ملی ساختمان - آسانسورها، پله‌های برقی و پیاده‌روهای متحرک

مبحث پانزدهم مقررات ملی ساختمان با عنوان «آسانسورها، پله‌های برقی و پیاده‌روهای متحرک» یکی از مباحث کاربردی و تخصصی در حوزه طراحی، نصب و نگهداری سیستم‌های حمل و نقل عمودی و افقی در ساختمان‌هاست. این مبحث با هدف افزایش ایمنی، عملکرد مطلوب، و انطباق با استانداردهای روز دنیا تدوین شده و الزامات فنی، اجرایی و ایمنی را برای انواع آسانسورها، پله‌برقی‌ها و پیاده‌روهای متحرک مشخص می‌کند. رعایت دقیق ضوابط این مبحث، تضمین‌کننده حفاظت از جان و آسایش کاربران و نیز بهره‌وری بهینه از فضا و انرژی در پروژه‌های ساختمانی است.

◆ فصل ۱۵-۱: کلیات

این فصل به تبیین اهداف، ضرورت‌ها و ساختار کلی مبحث پانزدهم می‌پردازد. هدف اصلی این فصل، ارائه حداقل الزامات فنی و اجرایی برای طراحی، جانمایی، نصب و بهره‌برداری ایمن و بهینه از انواع آسانسورها، پله‌های برقی و پیاده‌روهای متحرک است. همچنین این فصل، بر لزوم ارتقای کیفیت اجرا و بهره‌برداری تأکید داشته و بیان می‌کند که هرگونه نوآوری باید در راستای تأمین ایمنی، بهداشت و آسایش کاربران باشد.

حدود و دامنه کاربرد

در این بخش، محدوده شمول مقررات مبحث مشخص شده است. آسانسورهای کششی، هیدرولیکی، آسانسورهای حمل خودرو، آسانسورهای ویژه افراد دارای معلولیت، پله‌های برقی و پیاده‌روهای متحرک، مشمول این مقررات هستند. در مقابل، دستگاه‌هایی نظیر بالابرهای صنعتی، جرثقیل‌ها، یا سیستم‌های غیرساختمانی مشمول این مبحث نمی‌شوند. همچنین این بند تصریح می‌کند که مقررات برای کلیه پروژه‌ها از زمان ابلاغ الزامی است و هرگونه تغییر عمده در ساختمان نیز باید با رعایت این مبحث انجام گیرد.

تعاریف

این بخش به ارائه تعاریف دقیق و استاندارد از واژگان و مفاهیم کلیدی مورد استفاده در مبحث پانزدهم می‌پردازد. تعاریفی همچون آسانسور کششی، آسانسور هیدرولیکی، بالاسری، پله برقی، پیاده‌روی متحرک، چاهک، موتورخانه، و اصطلاحات فنی دیگری که در طراحی، نظارت و اجرای سیستم‌های حمل‌ونقل عمودی و افقی ساختمان‌ها کاربرد دارند، در این بخش به‌طور دقیق شرح داده شده‌اند. هدف از این تعاریف، ایجاد درک یکسان میان تمامی فعالان صنعت ساختمان برای اجرای صحیح و ایمن الزامات این مبحث است.

◆ فصل ۱۵-۲: آسانسورها

الزامات اولیه انتخاب آسانسور

این بخش معیارهای انتخاب تعداد، نوع و ظرفیت آسانسورها را با توجه به کاربری ساختمان (مسکونی، اداری، بیمارستانی و...) و ویژگی‌های ترافیکی مشخص می‌کند. همچنین الزامات خاص برای ساختمان‌های بلندمرتبه، درمانی و معلولان از جمله نیاز به آسانسورهای مخصوص حمل برانکار یا صندلی چرخدار تشریح شده است. رعایت این الزامات نقش کلیدی در تضمین دسترسی عادلانه، ایمنی و راحتی کاربران دارد.

طراحی و آماده‌سازی محل آسانسور و اجزای آن

این بخش الزامات مرتبط با جانمایی آسانسور، طراحی چاه، راهرو مقابل در، ایمنی صوتی، ابعاد فیزیکی، تهویه، نورپردازی و مدارهای تغذیه را مشخص می‌کند. هدف این الزامات، فراهم کردن زیرساختی استاندارد و ایمن برای نصب و عملکرد آسانسور است. طراحی صحیح محل نصب، دسترسی راحت، و حفاظت در برابر آتش از جمله نکات مهم این بخش‌اند.

ویژگی‌های آسانسورهای مورد استفاده افراد ناتوان جسمی

در این بند بر طراحی و اجرای آسانسورهایی با قابلیت استفاده آسان برای افراد دارای معلولیت تأکید شده است. الزامات ابعادی خاص برای کابین، درها، دکمه‌ها و سیستم‌های کنترلی در نظر گرفته شده‌اند تا تضمین‌کننده تردد ایمن و بدون مانع این گروه از افراد باشند.

ویژگی‌های آسانسورهای هیدرولیک

این بخش به مشخصات فنی و اجرایی آسانسورهای هیدرولیک می‌پردازد و ضوابطی برای نوع سیستم محرکه، ظرفیت، ایمنی، محل استقرار تجهیزات و استانداردهای مرتبط را بیان می‌کند. آسانسورهای هیدرولیکی بیشتر در ساختمان‌های کم‌ارتفاع کاربرد دارند و باید الزامات خاصی را رعایت کنند.

الزامات آسانسورهای حمل خودرو

در این قسمت، ویژگی‌ها و الزامات طراحی، ایمنی، تهویه، و بهره‌برداری آسانسورهای حمل خودرو تشریح شده است. این نوع آسانسورها در پارکینگ‌های طبقاتی و ساختمان‌های خاص کاربرد دارند و باید توانایی جابه‌جایی ایمن وسایل نقلیه را داشته باشند.

آزمایش و تحویل‌گیری

در این بخش به فرآیند آزمایش عملکرد آسانسور و الزامات تحویل آن به کارفرما پرداخته می‌شود. بررسی تجهیزات ایمنی، مدارک فنی، نقشه‌ها، گواهی‌های بهره‌برداری، و آموزش بهره‌برداران از نکات کلیدی این مرحله است.

حفاظت در برابر آتش

این بند به تدابیر ایمنی لازم جهت جلوگیری از گسترش حریق در چاه آسانسور، موتورخانه و تجهیزات مربوطه می‌پردازد. استفاده از مصالح مقاوم در برابر آتش و رعایت مقررات خاص در طراحی اجزاء سازه‌ای آسانسور، در کاهش ریسک آتش‌سوزی مؤثر است.

برق اضطراری

در این بخش بر ضرورت تأمین برق اضطراری برای آسانسورهای حیاتی مانند حمل بیمار یا آتش‌نشان‌ها تأکید شده است. سیستم برق اضطراری باید به گونه‌ای طراحی شود که در صورت قطع برق شبکه، عملکرد ایمن و سریع آسانسور تضمین گردد.

◆ فصل ۱۵-۳: پله‌برقی و پیاده‌رو متحرک

این فصل به الزامات طراحی، نصب، بهره‌برداری و ایمنی پله‌های برقی و پیاده‌روهای متحرک می‌پردازد. از جمله مباحث آن می‌توان به نوع سیستم محرکه، ویژگی‌های فنی، حفاظت در برابر حریق، و الزامات آزمایش و تحویل اشاره کرد. رعایت این مقررات برای ایمنی کاربران در اماکن عمومی نظیر مترو، مراکز خرید و ترمینال‌ها ضروری است.

◆ نتیجه‌گیری:

مبحث پانزدهم مقررات ملی ساختمان، با تمرکز بر آسانسورها، پله‌های برقی و پیاده‌روهای متحرک، چارچوبی جامع برای طراحی، اجرا، بهره‌برداری و نگهداری ایمن این تجهیزات فراهم کرده است. با در نظر گرفتن نیازهای کاربران مختلف از جمله افراد دارای معلولیت، رعایت اصول ایمنی در برابر حریق، تأمین برق اضطراری، و الزامات تحویل‌گیری، این مبحث نقش مهمی در ارتقای کیفیت ساخت‌وسازهای شهری ایفا می‌کند. رعایت دقیق مفاد این مبحث نه تنها ضامن حفظ جان و آسایش استفاده‌کنندگان است، بلکه از بروز خطاهای فنی و خسارات مالی نیز جلوگیری می‌کند. در نتیجه، آشنایی و پایبندی به این مقررات برای تمامی طراحان، مجریان، ناظران و بهره‌برداران ساختمان‌ها امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است.

